

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. február 22.

TÖRTÉNELEM
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2006. február 22. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszlelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a Történelmi atlasz térképeit és a Magyar helyesírási szótárt!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásakor az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a Történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége.

Eredményes munkát kívánunk!

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a görög mitológiával kapcsolatos.

Döntse el a forráshoz kapcsolódó állításokról, hogy igazak vagy hamisak!

(Elemenként 1 pont.) *Választását X jellel jelölje!*

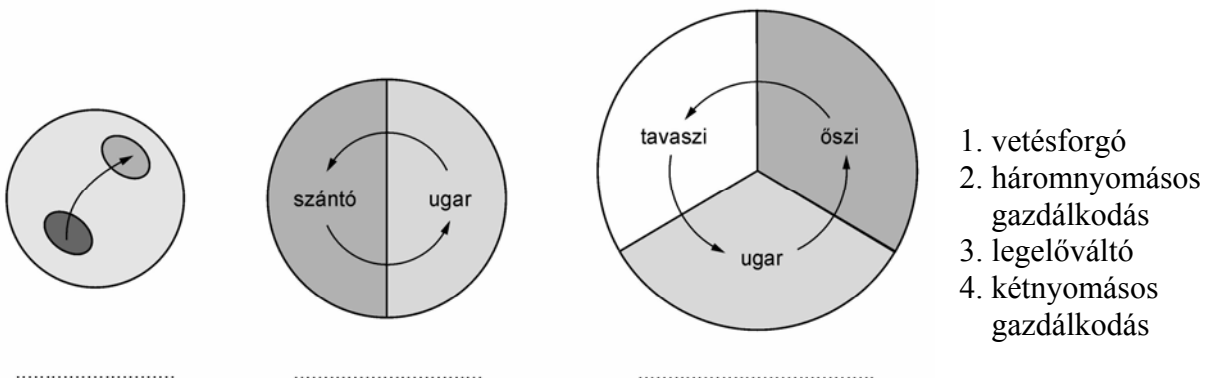
„Amikor Zeusz felnőtt, Métiszhez, Ókeanosz leányához fordult segítségért. Métisz olyan varázsitalt adott Kronosznak, amitől Kronosz kihányta a követ s nyomában a lenyelt gyermekeit is. Zeusz pedig velük együtt háborút indított Kronosz és a titánok ellen. Már tíz éve folyt a küzdelem, amikor Gé azt jósolta Zeusznak, hogy megnyeri a háborút, ha szövetségesekkel, akik a Tartaroszban sínylődnek. Zeusz megölte hát a Küklopszok mellett örökdő Kampét, és szabadon bocsátotta őket. A küklopszok hálából Zeusznak ajándékozták a mennydörgést meg a villámokat és a mennykövet, Plutónak sisakot adtak, Poszeidónnak pedig szigonyt. Mindezekkel felfegyverkezve le is győzték a titánok egymást váltó generációit, bezárták őket a Tartaroszba és a százkezüeket rendelték őrizetükre. Ők hárman pedig megosztották a hatalmon: Zeusz az égbolt ura lett, Poszeidón a tengeré, Plutón a Hádészé.” (Apolodórosz: *Mitológia*)

	Állítások	Igaz	Hamis
a)	Plutó sisakot adott Zeusznak.		
b)	Kronosztól kapott varázsitaltal győzte le Poszeidon Zeuszt.		
c)	Plutó és Poszeidon segítségével győzte le Zeusz a titánokat.		
d)	A mennydörgés és a villámok Zeusz tulajdonai.		

4 pont	
--------	--

2. A feladat a középkori mezőgazdasági étellel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat az ábra felhasználásával!

a) Írja az ábra üresen hagyott helyeire a megfelelő sorszámot! (Elemenként 0,5 pont.)

b) Húzza alá azt a megállapítást, amely helytálló az ugarra vonatkozóan! (0,5 pont)

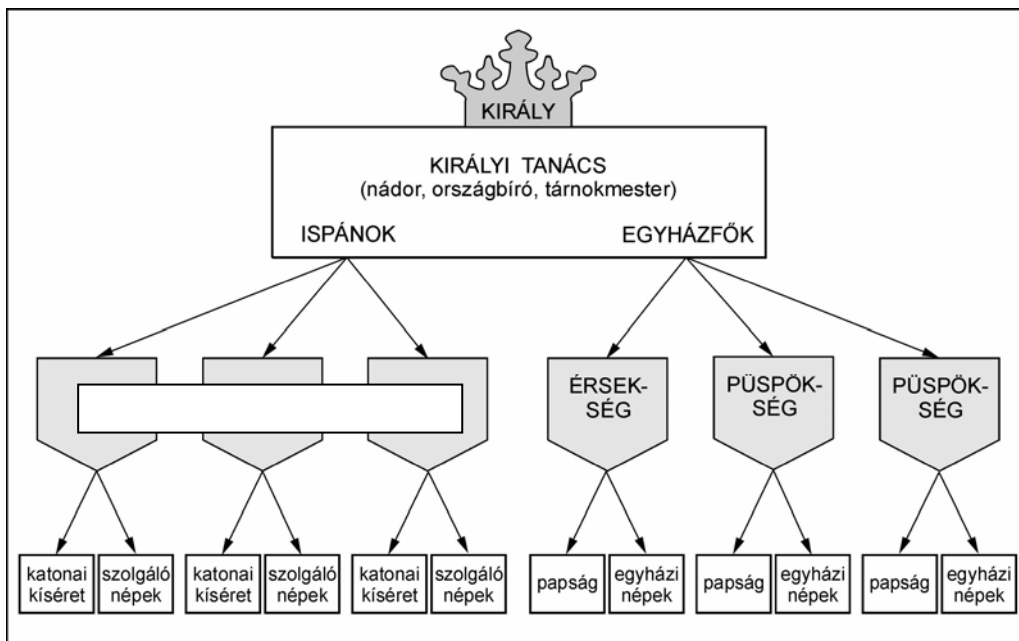
1. bevetetlen szántó
2. irtásföld
3. kapásnövények számára hasznosítható terület

c) Állapítsa meg, hogy az ábrán megjelenő gazdálkodási módok közül melyik biztosítja a legtöbb termést! Indokolja választát! (2 pont)

.....
 .....

4 pont	
--------	--

**3. A feladat a Szent István-i államhatalom jellemzőivel kapcsolatos.
 Oldja meg a feladatokat az ábra és a szöveg alapján!**

a) Írja be a megfelelő fogalmat az ábra üresen hagyott helyére! (0,5 pont)

b) Fogalmazza meg néhány szóban, hogy kik voltak az ispánok! (1 pont)

.....

c) Határozza meg az ábra alapján az államszervezet két fő részét! Nevezze meg a hatalom ezen típusait! (Elemenként 0,5 pont.)

..... hatalom

..... hatalom

„14. Ha valakinek a szolgája másnak a szolgáját megöli, a [gyilkos] szolgát adják a [megölt] szolga helyébe, vagy váltsa meg [ura] és [a gyilkos] vezekeljen, ahogy mondtuk.

15. Ha valaki az ispánok közül megrögzött szívvel és lelkéről megfélemedkezve – ami távol legyen a hűséget megtartók szívetől – felesége meggyilkolásával mocskolja be magát, a királyi tanács határozata szerint ötven tinóval egyezzen meg az asszony rokonaival, és vezekeljen az egyházi törvények parancsa szerint. Ha pedig valamelyik vitéz vagy gazdagabb ember esik ugyanazon bűnbe, ugyanazon tanács végzése szerint a rokonoknak fizessen tíz tinót, és vezekeljen, ahogy mondtuk. Ha pedig a népből való ember követi el ugyanezt a bűnt, öt tinóval egyezzen meg a rokonokkal, és vessék alá az említett börtnek.” (Szt. István I. törvénykönyvéből)

d) Gyűjtse ki a szövegből a korabeli magyar társadalom rétegeit! (Elemenként 0,5 pont.)

.....
 .....
 .....

4 pont	
--------	--

4. A feladat különböző államformákkal kapcsolatos.

Írja a fogalmak mellé a megfelelő meghatározások betűjelét! (Elemenként 1 pont.)

a) Az uralkodó a megnövekedett jövedelem birtokában tőle függő hivatalnoki hálózatra, az állandó hadseregre és a bírói szervezetre támaszkodva irányítja az országát, a rendi gyűlés mellőzésével.

b) Az uralkodók felülről bevezetett reformokkal kívánták modernizálni birodalmukat. Merkantilista vámpolitikával, adókedvezményekkel, a jobbágyság adóhelyzetének javításával kívánták fellendíteni államuk gazdaságát, hogy a hatalmi versenyben ne maradjanak alul.

c) Olyan államforma, amelyben az államfőt meghatározott időre választják, a szuverenitás tehát a népet illeti meg.

d) Olyan uralkodási forma, amely korlátok közé szorította a királyi hatalmat (pl. megtiltotta, hogy a parlament hozzájárulása nélkül adót vessen ki, hadsereget tartson, illetve parlamenti képviselőt politikai szerepléséért felelősségre vonhasson stb.).

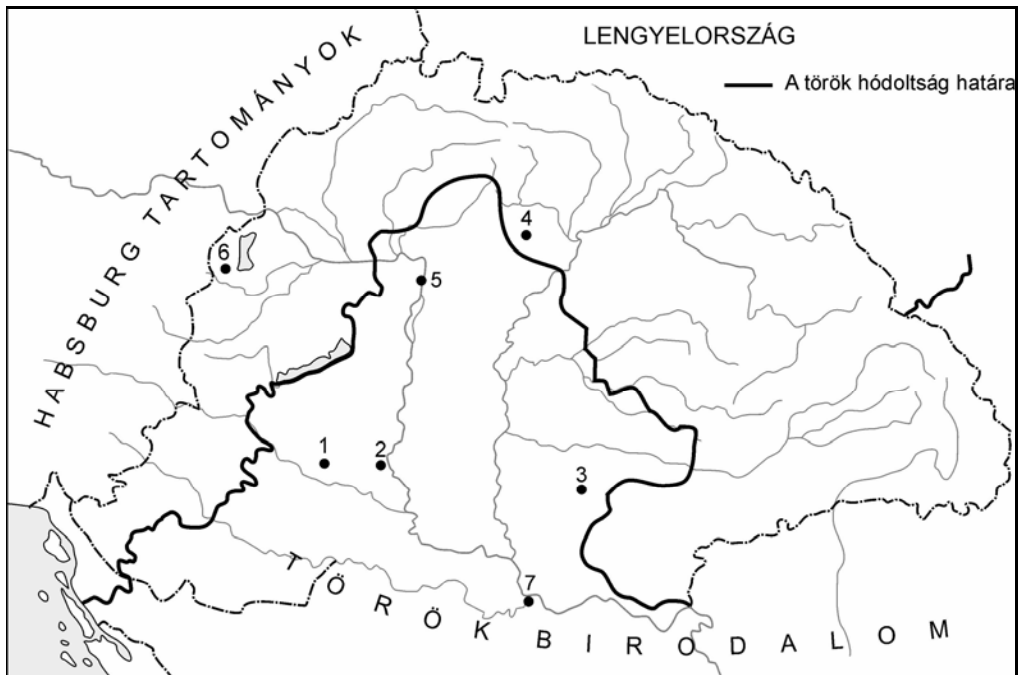
e) Az állam irányítása az uralkodó és a rendek közös törvényhozására és hatalomgyakorlására épül.

Fogalmak	Betűjelek
abszolutizmus	
alkotmányos királyság	
felvilágosult abszolutizmus	
rendi monarchia	
köztársaság	

5 pont	
--------	--

5. A feladat a XV–XVI. századi várháborúk időszakával kapcsolatos.

Nevezze meg a leírásokban szereplő városokat, és rendelje hozzá a mellékelt térképen a megfelelő számokat! (Elemenként 1 pont.)

Magyarország 1541 után

- a) A törökök 1552 nyarán a Losonczy István várkapitány által vezetett védők hősiessége ellenére elfoglalták.

A város neve: ..... Száma: .....

- b) 1566 szeptemberében, egy hónapos ostrom után foglalták el a törökök a várat, a várkapitány Zrínyi Miklós és a várat ostromló török szultán is meghalt az ostrom idején.

A város neve: ..... Száma: .....

- c) Felső-Magyarország kapuja, püspökségét Szent István alapította, 1552-ben sikeresen ellenállt a török ostromnak, de a 15 éves háború során védői feladták.

A város neve: ..... Száma: .....

- d) 1526 augusztusában a magyar sereg megsemmisítő vereséget szenvedett a szultán túlerőben lévő hadseregétől.

A város neve: ..... Száma: .....

- e) A déli magyar végvár vonal egyik központja, ahol 1456-ban a Hunyadi János vezette magyar seregek legyőzték a szultán által vezetett ostromló török csapatokat.

A város neve: ..... Száma: .....

5 pont	
--------	--

6. A feladat az ipari forradalom technikai változásaival kapcsolatos.

A két fénykép ugyanazt a budapesti teret ábrázolja – 100 év különbséggel. Egészítse ki a táblázatot a minta alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

1. kép (1900 körül)

2. kép (2000 körül)

Kép sorszama	Az ipari forradalom vívmányai	Az ipari forradalom mely szakaszára jellemző ez a találmány?
1.	lővontatású vasút	első
a)	villanyvilágítás	
b)	gázlámpa	
c)	autó	
d)	kövezett út/makadám út	

4 pont

7. A feladat az 1848–49-es polgári forradalommal kapcsolatos.

Válaszoljon a kérdésekre a forrás felhasználásával!

„4. § 1848-tól kezdve minden harmadik év eltelte után, a következő országgyűlés első évi ülésének megnyitását megelőző hat hét lefolyása alatt, országszerte új képviselőválasztás történik, midőn azok is, kik időközben választottak meg, csak új megválasztás által tarthatják meg képviselőhelyeiket, és pedig szintén egy országgyűlés három évi üléseire.

5. § Ő Felsőháznak joga van az összejött évi ülést prolongálni, s berekeszteni, sőt az országgyűlést a három év eltétele előtt is feloszlatni, és ekkor új képviselőválasztást rendelni; de ez utolsó esetben az újabb országgyűlés összehívásáról akképpen rendelkezendik: hogy ez az elébbinek feloszlatásától számítandó három hónap alatt összeüljön.

6. § Az évi ülés az utolsó évről számadásnak, és következő évi költségvetésnek a ministerium által leendő előterjesztése, s az irántoki határozatnak meghozatala előtt be nem rekesztethetnek, sem az országgyűlés fel nem oszthatatik.

7. § Elnököt és egy másodelnököt a főrendi táblához, a tábla tagjaiból, Ő felsége nevez ki, de jegyzőit, szinte saját tagjai közül, titkos szavazás útján a tábla maga választja." (1848-as törvények)

a) Nevezze meg azt a hatalmi ágat, amelynek működését az idézett részletek szabályozzák! (1 pont)

.....

b) Válasszon ki a felsorolásból 2 jelzőt, amelyek a leginkább jellemzik az 1848-as törvényekben szabályozott országgyűlést! Választását aláhúzással jelölje! (Elemenként 0,5 pont.)

népképviselői   rendi   kétkamarás   főrendi

c) Állapítsa meg, hogy mely esetben nem oszlathatta föl az országgyűlést az uralkodó! (1 pont)

.....

d) Határozza meg, mikor fogadták el a fenti törvényeket (hó, nap)! (1 pont)

1848. ....

4 pont	
--------	--

8. A feladat a két világháború közötti magyar társadalomra vonatkozik. Döntse el az állításokról, hogy azok melyik táblázat alapján állapíthatók meg! Választását X-szel jelölje! (Elemenként 0,5 pont.)

1. táblázat

A magyar társadalom osztálytagozódása 1930-ban

Foglalkozás	ezer fő	%
Bérből élők:		
Munkások	2038,8	23,5
Mezőgazdasági munkások (0-1 kat. hold birtokkal)	1676,2	19,3
Háztartási alkalmazottak	197,2	2,3
Alkalmazottak	490,0	5,7
Nyugdíjasok	307,1	3,5
Önálló szellemi foglalkozásúak	42,3	0,5
Kisárutermelők:		
Földművesek (0-1 kat. hold birtokkal)	346,9	4,0
Földművesek (1-5 kat. hold birtokkal)	1070,6	12,3
Földművesek (5-25 kat. hold birtokkal)	1065,4	12,3
Alkalmazottat nem tartó kisiparosok	354,2	4,1
1-3 alkalmazottat tartó kisiparosok	191,1	2,2

2. táblázat*A jövedelmek átlagos megoszlása a két világháború között*

	Egy főre eső átlagos évi jövedelem	Összlakosságon belüli arány
Magas jövedelműek	13–15 ezer pengő	0,6 %
Középosztály	1 ezer pengő	18,2 %
Alsó rétegek	290 pengő	81,2 %

Állítás	1. táblázat	2. táblázat	Mindkettő	Egyik sem
a) A társadalom többsége az alacsony jövedelmű rétegekhez tartozott.				
b) A középosztály politikai befolyása meghatározó volt.				
c) A bérből élők többségét a munkások alkották.				
d) A mezőgazdaságban dolgozók alkották a társadalom többségét.				
e) A társadalom többsége a szegények közé tartozott.				
f) A magyar arisztokrácia az ország legvagyonosabb rétege volt.				

3 pont

9. A feladat a II. világháborúval kapcsolatos.**Határozza meg a felsorolt események időpontját!** (Elemenként 0,5 pont.)

Az események	Időpont
a) A második bécsi döntés (év)	
b) Magyarország német megszállása (év, hó)	
c) A második front megnyitása (év, hó)	
d) Horthy sikertelen kiugrási kísérlete (év, hó)	
e) Német támadás megindítása Lengyelország ellen (év)	
f) Németország megtámadja a Szovjetuniót (év)	

3 pont

10. A feladat a Kádár-korszak társadalmi jelenségeihez kapcsolódik.

A karikatúra a kor egyik jellegzetes társadalmi jelenségét mutatja be. Válaszoljon a rajzhoz kapcsolódó kérdésekre! (Elemenként 1 pont.)

a) A karikatúra szerint az emberek nagy része elfordult a közélettől, a politikától. Hol keresték az emberek a boldogulásukat?

.....

b) Hogy nevezzük a gazdaságnak azt a területét, amelyre az egyének munkahelyükön kívül végzett (háztáji, kiskert stb.) tevékenysége jellemző?

.....

c) A kor hivatalos ideológiája támogatta-e a közélettől való elfordulást? Indokolja választát!

.....

3 pont	
--------	--

11. A feladat a „harmadik világ” kialakulásához kapcsolódik.

Egészítse ki a forrás és az atlasz segítségével a szöveg hiányzó részeit! (Elemenként 0,5 pont.)

„A tíz elv

A nemzetek bizalmatlanság és félelem nélkül, egymás iránti bizalommal és jóakarattal, türelemmel és békében éljenek egymás mellett, mint jó szomszédok, és lépjenek baráti együttműködésre a következő elvek alapján:

- (1) Az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása, az ENSZ Alapokmányában kinyilvánított célokkal és elvekkel összhangban.
- (2) Valamely nemzet szuverenitásának és területi sérthetlenségének tiszteletben tartása.
- (3) Valamennyi emberfajta és valamennyi – nagy vagy kicsi – nemzet egyenlőségének elismerése.
- (4) Más nemzet belügyeibe való be nem avatkozás.
- (5) Minden egyes nemzet azon jogának elismerése, hogy az ENSZ Alapokmányával összhangban egyénileg vagy kollektíven védelmezze önmagát.
- (6) a) Tartózkodás az olyan kollektív védelmi rendszerekbe való belépéstől, amelyeknek célja bizonyos nagyhatalmak különleges érdekeinek szolgálata – bármelyek is legyenek ezek a nagyhatalmak; b) tartózkodás attól – bármely hatalom részéről –, hogy nyomást gyakoroljon más hatalmakra.
- (7) Tartózkodás agressziótól, az agresszióval való fenyegetéstől vagy az erőszak alkalmazásától más országok területi épségével vagy politikai függetlenségével szemben.
- (8) Minden nemzetközi viszály békés eszközökkel – tárgyalással vagy közvetítéssel, döntőbíráskodással vagy nemzetközi bíróságok útján – való rendezése az ENSZ Alapokmányával összhangban.
- (9) A kölcsönös érdekek és az együttműködés elősegítése.
- (10) A nemzetközi jog és a nemzetközi kötelezettségek tiszteletben tartása.” (A bandungi nyilatkozat tíz pontja, 1955)

Az .....(a) évek elejére .....(b) legjelentősebb államai India, Kína vagy Indonézia felszabadultak. Az egykori gyarmati országok függetlenségük megvédése érdekében ..... (c) fellépésre törekedtek. Érvelésükben alapvetően a nemzetközi közvélemény által elfogadott ..... (d) dokumentumokra hivatkoztak. A kétpólusú világ kialakulásával az aláíró országok kifejezték azt a szándékukat, hogy nem kívánnak csatlakozni ..... (e) sem. A nyilatkozat aláírói maguk nem törekedtek új hatalmi ..... (f) létrehozására.

3 pont	
--------	--

**12. A feladat a magyarországi társadalmi viszonyok átalakulására vonatkozik.
Válaszoljon a kérdésekre a táblázatok alapján! (Elemenként 1 pont.)**

A tulajdonosi szerkezet átalakulása Magyarországon 1992–1996					
Tulajdonos	1992	1993	1994	1995	1996
Hazai magánszemélyek	9,8	11,9	12,3	12,4	12,6
Hazai társaságok	12,4	14,2	17,1	19,9	20,5
Állam	58,9	48,4	40,4	29,5	22,5
Külföldi tulajdonosok	10,1	16,1	18,9	27,9	31,5
Önkormányzati tulajdon	5,1	5,8	6,6	6,3	7,5
Szövetkezeti tulajdon	2,8	2,6	2,6	2,1	2,1
Munkavállalói résztulajdon	0,1	0,3	0,9	1,0	1,2
Egyéb	0,8	0,7	1,2	0,9	2,1
Összesen	100	100	100	100	100

A munkanélküliek számarányának változása (%-ban)	
1990	0,6
1992	11,4
1993	16,1
1994	15,3
1995	11,8
1996	13,4

Forrás: A kapitalizmus alapjainak lerakása Magyarországon 1990–2002 GKI

a) **Döntse el, hogy a tulajdonváltás következtében milyen új társadalmi csoport jött létre az alábbiak közül! Húzza alá a helyes választ!**

1. munkásosztály
2. szövetkezeti parasztság
3. tőkések

b) **Döntse el, hogy a magyar gazdaság tulajdonosi rendszerére 1996-ra az alábbiak közül melyik a jellemző! Húzza alá a helyes választ!**

1. Az állami tulajdon a meghatározó.
2. Vegyes tulajdonra épülő gazdaság, amelyben meghatározó szerepű a magántulajdon.
3. Kizárólag magántulajdonra épülő gazdaság.

c) **Döntse el, hogy az alábbiak közül melyik volt a tulajdonváltás egyik sokakat sújtó társadalmi következménye! Húzza alá a helyes választ!**

1. a munkanélküliség növekedése
2. az árak emelkedése
3. a külföldi tőke beáramlása

3 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**Olvassa el figyelmesen!**

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó feladat,
kettő, a **magyar történelemre** vonatkozó: egy **rövid** és egy **hosszú**,
különböző korszakokra vonatkozó feladat.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	A Nyugatrómai Birodalom bukása	rövid
	14.	Balkán	rövid
Magyar történelem	15.	Hunyadi János harcai	rövid
	16.	Tatárjárás következményei	hosszú
	17.	Rákóczi-szabadságharc	rövid
	18.	Széchenyi és Kossuth	hosszú
	19.	Magyar külpolitika az 1930-as években	rövid
	20.	Háborús veszteségek	hosszú

**Segítségül megadjuk a helyesen kiválasztott feladatok sorszámainak lehetséges kombinációit. Jelöljön meg egy oszlopot az alábbi táblázatból!
Karikázza be a választott oszlop betűjelét!**

Feladattípus	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
rövid	13.	13.	13.	13.	13.	13.	14.	14.	14.	14.	14.	14.
rövid	15.	15.	17.	17.	19.	19.	15.	15.	17.	17.	19.	19.
hosszú	18.	20.	16.	20.	16.	18.	18.	20.	16.	20.	16.	18.

Csak a szabályok szerint kiválasztott feladatok értékelhetők! A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

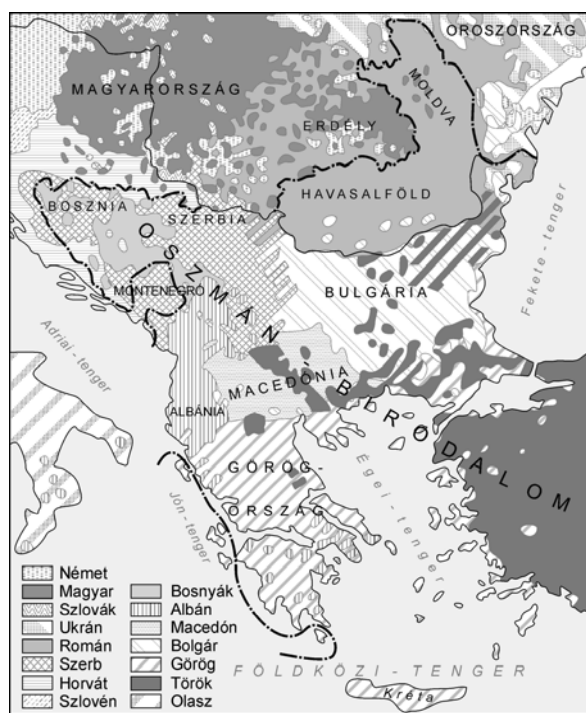
A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során fogalmazvány (piszkozat) készíthető!

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	12	

14. A feladat a balkáni konfliktusokhoz kapcsolódik. (rövid)
Magyarázza meg a térképek és ismeretei felhasználásával, miért nem tudtak a függetlenedő balkáni államok a XIX–XX. század fordulóján tartósan együttműködni!

A Balkán oszmán uralom alatt, 1815

A Balkán 1914-ben

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	12	

15. A feladat Hunyadi János törökellenes harcaival kapcsolatos. (rövid)
Béke vagy háború? Ismertesse a források és ismeretei alapján a várnai csata előzményeit! Válaszában térjen ki a hadjárat melletti és elleni érvekre! Használja a Történelmi atlaszt!

„Magyarország nagy ország, sok ereje van, sok férfia, de a törökök kiűzésére, Európa visszaszerzésére nagyobb hatalomra van szükség.” (*Schlick kancellár a pápai követnek*)

„A sok fényes viadalnak és híres győzelemnek az volt a következménye, hogy a törökök császára követeket küldött a királyhoz meg a vajda úrhoz [Hunyadihoz], és a fegyverszünet megkötésén fáradozott. Meg is állapodtak tízevi fegyvernyugvásban. A török császár Szendrő várát és Rácország többi erődítményét, ahányat csak elvett, visszaadta. A fegyvernyugvást esküvel erősítették meg. Bár sohase tették volna meg! Mert utóbb a fegyverszünetet a király és a vajda úr – Julianus bíboros úr, a pápai követ ösztönzésére – megszegte, és emiatt Ulászló király és a vajda úr hadiszerencséje balszerencséjére fordult. [Julianus bíboros úr] Azt ígérte ugyanis, hogy a keresztények számos uralkodója siet majd segítségükre [...] de ugyanezt ígérték az uralkodók és az említett országok lakosai is.” (*Thuróczy János: A magyarok krónikája*)

„Murád szultán a béke megkötése után nem sokkal a karamánok (anatóliai nép) ellen vonult, fiát, az akkor mindössze 12 éves Mohamedet téve meg európai területei helytartójának.” (*Teke Zsuzsa történész*)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	12	

16. A feladat a tatárjárással kapcsolatos.

(hosszú)

A források, szövegek és ismeretei alapján jellemezze Magyarország embervesztéseit! Válaszában térjen ki az embervesztések területi megoszlására és demográfiai következményeire! Használja a Történelmi atlaszt!

„És bár ekkor éhség gyötört, [...] erőt merítettünk [...] elérkeztünk az erdő szélére. Izgatottan felmászunk egy kimagasló fára, és szemügyre vettük a tatároktól elpusztított vidéket, amelyet jövetelünkkel még nem tettek tönkre. Micsoda fájdalom! Elkezdtek bejárni a pusztát és elhagyott földet, amelyet elmenetelükkel [a tatárok] pusztítottak el. Az egyházak tornyai voltak útmutató jeleink, egyik helységből a másikba, és ezek is borzalmas utat jelöltek. [...] Mert az utak és ösvények el voltak törölve, fű meg tüskés bozót lepte be őket. [...] Végre odahagytuk az erdő magányát, és a nyolcadik napon Gyulafehérvár városába érkeztünk, ahol semmit sem találtunk, csak a megöltek csontjait és koponyáit, amelyeket szerfölött sok keresztény vér kiontásával mocskoltak be.” (Rogerius, váradi kanonok *Siralmas éneke*)

„[...] és miután a magyarok abban az időben nem vethettek, ezért amazok kivonulása után sokkal többen haltak éhen, mint ahányan fogságba estek vagy kard alatt haltak.” (*Képes krónika*)

„Bizonytalan annak megítélése, hogy milyen arányú volt a lakosság pusztulása. Az a közismert adat, hogy a lakosság 50%-a elpusztult, biztosan nem helytálló. Egyes alföldi területeken a pusztítás még meg is haladhatta ezt az értéket, de ezek voltak az ország legritkábban lakott részei. A Dunántúl és a Kisalföld jóval kisebb mértékben volt érintett. A történészek többségének véleménye szerint az ország lakosságának 15-20%-a pusztult el. [...] az ország tatárjárás előtti lakossága 2,5 millió volt.” (*tankönyvi szöveg*)

„[...] annyi bizonyos, hogy például az Alföld településszerkezete a XIII. század folyamán mindörökre átformálódott, és ez elsősorban, ha talán nem is kizárólag a mongol invázió hatásának tulajdonítható. Az utóbbi évtizedek régészeti kutatásai kimutatták, hogy a korai Árpád-korban az Alföld is, akár az akkori ország más része, olyan vidék volt, amelyet népes falvak sűrű hálózata jellemezett. A települések egymástól – ez később másutt is így maradt – mindössze 5-7 km távolságban sorakoztak. Helyükön a XIV-XVI. századi oklevelek lakatlan puszták sokaságát emlegetik, és nem egy még nevében is utalt arra, hogy valamikor „egyháza”, vagyis temploma volt.” (*tankönyvi szöveg*)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

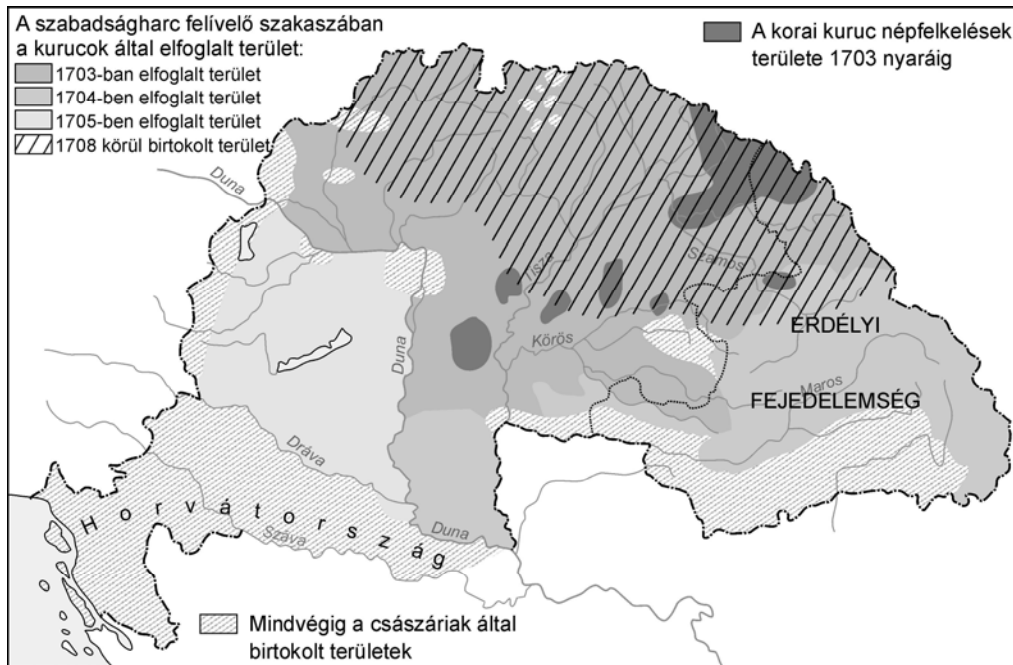
.....

.....

.....

- 17. A feladat a Rákóczi-szabadságharcra vonatkozik.** (rövid)
Fogalmazza meg a források és ismeretei felhasználásával, hogy milyen körülmények között született meg a sárospataki országgyűlés határozata, és értékelje annak politikai, katonai jelentőségét!

A Rákóczi-szabadságharc

„9. végzés. Azok megvigasztalására, akik mint paraszti sorúak vállalják vagy a jövőben vállalni fogják az ország szolgálatát, határozzuk és rendeljük, hogy mindazok, akik ennek a háborúnak a végéig hűségesen és állhatatosan kitartanak, saját személyükben és a földesurak földjéről elköltözni akaró kiskorú gyermekeik személyében, földesuraik joghatósága alól örökre felszabadítottak, szabadok és felmentettek legyenek; gondoskodni fog lakóhelyükről is a hajdúvárosok mintájára különleges kiváltságok adományozásával, ha a fenséges fejedelem előtt jelentkeznek.” (A sárospataki országgyűlés határozata, 1708)

„Az volt a céлом, hogy több külföldi hatalom kezességével biztosított békét érjünk el. [...] A höchstädti veszített csata óta elvesztettem reményemet az idegen csapatok segítségével, és ezért nagyon is hajlottam a békére, de az ország érdekének megfelelő békékre, melyet csak az angolok és a hollandok közbenjárására remélhettem [...]” (Rákóczi emlékiratai)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	12	

- 18. A feladat a reformkorral kapcsolatos.** (hosszú)
Vesse össze Széchenyi István és Kossuth Lajos gazdasági és társadalmi elképzeléseit! Fogalmazzza meg a források és ismeretei felhasználásával a két politikus főbb céljait a társadalmi-gazdasági átalakulásról! Térjen ki a hasonlóságokra és a különbségekre!

„Nevetséges vagy inkább szomorú dolognak kell e mondani, ha valaki nagy számú gulyája és telt gabonavermei mellett is koplal, vagy szinte éhen hal? Nevetséges vagy szomorú e, ha egy nagy birtokos, kinek kiterjedt termékeny szántóföldei, rétjei, erdei, szőlei stb. vannak, nem adózik, és az országnak szinte semmi terhét nem viseli, és kinek sok ingyen dolgozik – ha ily birtokos mondom annyira elszegényül, hogy véges adósságai miatt semminél kevesebbje marad?

Már ez miért van így – és ennek úgy kell e lennie, vagy talán nem kellene; [...] Ha egynek pénzre van szüksége, minden jószág mellett is ugyan kaphat-e törvényes kamatra elegendőt könnyen és tüstént? [...] Hitel híja miatt csak felette nagy üzorrával kaphatott. Hány birtokost ismerek magam, ki mindig pénzben szűkölködik, és kinek kincse maga előtt mindig el van zárva?

És ez földesuraink és földbirtokaink állapotjának vázrajza, és ebből látszik, hogy inkább mende-monda teszi Hitelünk létét vagy nemlétét, mint fekvő jószág, ház, marha, gabona, bor, sajt.” (Széchenyi István: *Hitel*)

„4-szer: Jus proprietatis

Ha pedig a nemtelen is bírhat ingatlant, kell neki teljes személyi s vagyonbeli bátorság, azaz

5-ször: törvény előtti egyformaság.

És mert sikertelen a törvény, ha azt mindig csak egy felekezet magyarázza –

6-szor: törvényes pártvéd.

Ezen utolsó két törvény azt vonja maga után, hogy

7-szer: a házipénztár s országgyűlési költségek a nemestül is idomzat szerint viseltessenek. Ezen törvények következtében új életre ébredend a hon...

De mind e mellett a szorgalom hatalmasan nem léphet elő; s így félre kell vetni, mint káros akadályt

9-szer: a monopóliumokat, céheket, limitációkat s egyéb ilyen intézeteket örökre. (Széchenyi István: *Stádium*)

„Tavalyi jelentéseimben több úgynevezett Védegyletet említettem [...] Kossuth [...] minden figyelmét e tárgynak szentelte, és sikerült létrehoznia az Országos Védegyletnek nevezett szervezetet, amely most általános szóbeszéd tárgya. [...] egy petíciót nyújtottak be az alsótáblának, melyben bejelentették, hogy a Védegylet megalakult az ország gyáriparának támogatására. [...]

Mikor valaki a Védegylet tagja lesz, aláírásával és becsületszavával megerősített fogadalmat tesz, hogy 1850. október 1-jéig nem vesz, rendel, hord vagy használ külföldi árucikkeket – és nem hagyja, hogy gyermekei, szolgálói és a tőle függő személyek ilyeneket használjanak –, ha a környéken, ahol lakik, hasonló honi árucikk beszerezhető. (Korabeli levélrészlet)

„[...] cél; szabadság s alkotmányos jog minden magyarnak; nemzeti jólét, mely a szabadság gyökeréből hajtson; közös teherviselés különbség nélkül, s az alkotmányos szabadság közös élvezete, azon organikus formák kifejtése és a népképviselőket kellékeihez idomítás által, melynek köszönhetjük, hogy 'él magyar, áll Buda még'. [...] Európa szerte csak a koldus adómentes, minálunk az úr.” (Kossuth Lajos)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	21	

19. A feladat a két világháború közötti Magyarországgal kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei felhasználásával a magyar külpolitika mozgásterének változását az 1930-as években!

„Az 1927-ben Olaszországgal mint győztes európai hatalommal kötött barátsági szerződés jelentette az első lépést az elszigeteltségünkől való kiszabadulás felé. A harmincas évek elején [...] jött azután létre az úgynevezett római jegyzőkönyv, amelyet Ausztria, Olaszország és Magyarország [...] írt alá, hogy megvédje Ausztriát a német bekebelezés veszélyétől. Ettől fogva Olaszország elsőrangú tényezője volt a magyar külpolitikának. A római jegyzőkönyv jelentősége később, 1934-ben mutatkozott meg, amikor [...] Mussolini [...] megakadályozta, hogy a németek elfoglalják Ausztriát. 1935-ben [...] Anglia, anélkül, hogy partnereivel konzultált volna, flottaegyezményt kötött Németországgal, amivel [...] az első rést is ütötte a versailles-i béke falán. S utána az olasz–abesszin háború, amely miatt a Népszövetség szankciókat hozott Olaszország ellen, egyenest a németek karjába taszította Mussolinit. És 1936 októberében meg is született a Berlin–Róma tengely. Mindezek következtében az osztrák–magyar–olasz szövetség értelmét veszítette, különösen azután, hogy 1938 márciusában Hitler bevonult Bécsbe. [...] Az Anschluss-szal közvetlen szomszédunk lett az akkor nagy erővel terjeszkedő Németország, mi pedig elszakadtunk a Nyugattól, ahová csak rajta keresztül juthattunk el.” (Kállay Miklós emlékirataiból)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

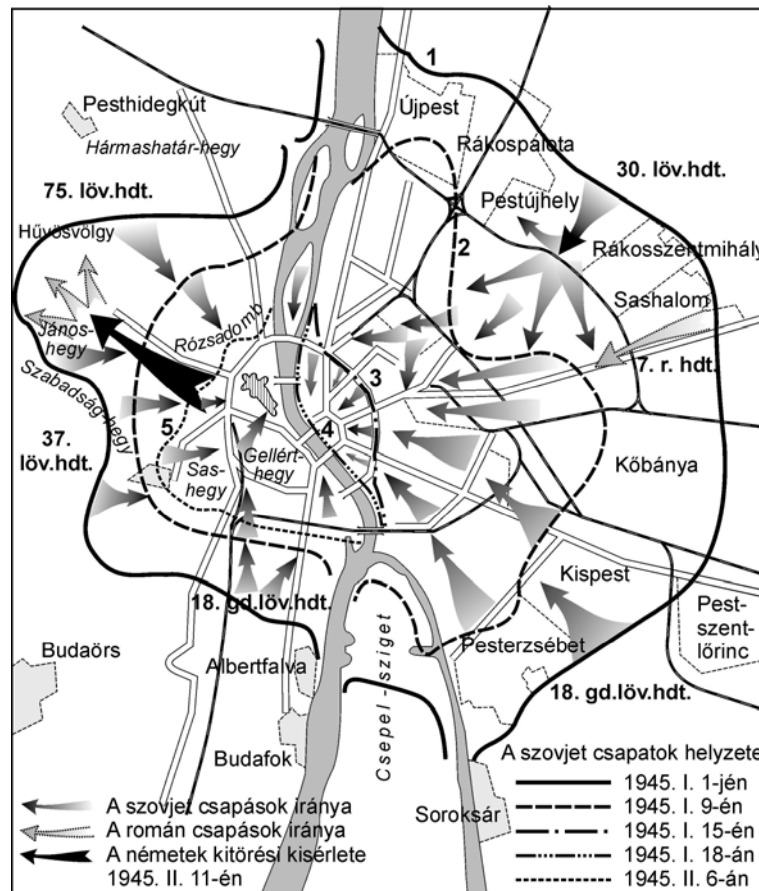
.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	12	

20. A feladat Magyarország II. világháborús részvételével foglalkozik. (hosszú)
Elemesse és értékelje a források és ismeretei alapján Budapest 1944–45. évi ostromát! Tárja föl a város és a lakosság emberi, illetve tárgyi veszteségeit!

„Szálasi személyi felelősségét hangsúlyozva ígéretet tett, hogy a magyar nemzet minden vonatkozásban teljesíteni fogja kötelességét. Bárhol vívják is meg a döntő csatát, a Dunánál, a Balatonnál vagy Bécs falai alatt, Németország mindenkor számíthat Magyarországra... Tavaszig: 20 új hadosztály lesz felállítva, de Magyarországon kívül. A helyes szellem csakis Magyarországon kívül töltheti el a csapatokat.” (Német jegyzőkönyv Szálasi és Hitler berlini tárgyalásairól, 1944. december)

„Az óvóhelyeknek általában az volt a legfőbb bajuk, hogy csak rövid ideig tartó légitámadások esetére készültek fel és egyáltalán nem voltak arra berendezkedve, hogy ott nagyobb számú ember heteken keresztül éjjel-nappal tartózkodjon. Ennek megfelelően a legtöbb óvóhely berendezése kezdetben mindössze néhány padból, némi tűzoltó felszerelésből és egy mentőszekrényből állott.” (Egy visszaemlékező)

Budapest ostroma 1944–1945

„1944. XII. 12. Dél előtt riadó. A villamosok nem jártak 6–12-ig. Állítólag nem volt áram, mert az oroszok eltalálták a Széll Kálmán teret. A Szent Imre herceg útját repülőgépről végiggéppuskázták. A Műgyetemen pokolgép robbant. Azt beszélik,

hogy az éjjel felrobbantják a Vízműveket. Kíváncsi vagyok mi lesz belőle. Újpestet elfoglalták az oroszok. [...]

1945. I. 14. A házmester hazaszökött és meséli: a 14 éves gyerekeket is kihajtják az óvóhelyről, két kézigránatot nyomnak a kezükbe és nekikergetik őket az oroszoknak. Rengetegen pusztulnak el. Budaörsöt a németek állítólag visszafoglalták. Az egész vár ég állítólag. Már eddig is tapasztaltuk, hogy estefelé sok pernye szálldos, most már értjük. Az oroszok már a Nagykörúton vannak. Állandóan hangszóroznak.”
(Naplórészlet)

„Az emberveszteség mellett rendkívül súlyos volt a főváros értékeinek pusztulása is. Bár korábban a szovjet légielő is bombázta a hidakat, felrobbantásukat a német védők végezték el Pest kiürítése után. Súlyos károkat szenvedett a pesti Dunakorzó. A Királyi Vár egyes része már az ostrom alatt sérüléseket szenvedtek, a tetőszerkezet elpusztult. Az épületegyüttes kiegészése hetekig tartott és döntően már az ostrom után következett be. [...] Szinte minden épület szenvedett kisebb-nagyobb károkat.”
(Ungváry Krisztián történész)

Bekerített német és magyar haderő becsült létszáma		Támadó szovjet haderő létszáma	
Magyar erők létszáma	51 100 fő	Pesti oldal 2. Ukrán Front (román alakulatokkal kiegészítve)	67 000 fő
Német erők létszáma (kb.)	41 080 fő	Budai oldal 3. Ukrán Front	60 000 fő
Tartalék erők	–	Tartalék erők	30 000 fő
Budapest védereje	92 200 fő	A támadó szovjet-román erők létszáma	157 000 fő

Budapest ostroma alatti emberveszteség	
Lakosság	Létszám (fő)
Budapest ostrom előtti lakossága	800 000
Polgári áldozat az ostrom alatt	53 000
Meghalt, eltűnt	25 000
Kivégzett polgári áldozat	7 000
Polgári hadifogoly meghalt	13 000
Teljes polgári veszteség	98 000

Katonaság	fő
Ostrom alatt elesett katona (magyar és német)	17 500
Hadifogolyként meghalt katona	12 000
Katonai veszteség	29 500
Teljes veszteség	130 500
Hadifogságba került katona	40 000

Budapest ostroma során keletkezett épületkárok

	db	%
lakható lakás	215 653	73,0
részben használható	47 322	16,0
használatatlan de helyreállítható	18 775	6,4
megsemmisült	13 588	4,6
Budapest ostrom előtti lakásállománya	295 338	100

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	21	

		Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Görög hitvilág	4	
	2. Mezőgazdasági technika	4	
	3. István államszervezete	4	
	4. Államformák	5	
	5. Az ország három részre szakadása	5	
	6. Az ipari forradalom jellemzői	4	
	7. Polgári forradalom	4	
	8. A két vh. közötti magyar társadalom	3	
	9. II. világháború eseményei	3	
	10. Kádár korszak jellemzői	3	
	11. A harmadik világ	3	
	12. Mai magyar társadalom	3	
	I. Összesen		45
II. Szöveges, kifejtendő feladatok	13. Nyugatrómai Birodalom bukása	12	
	14. Balkán	12	
	15. Hunyadi János harcai	12	
	16. Tatárjárás következményei	21	
	17. Rákóczi-szabadságharc	12	
	18. Széchenyi és Kossuth	21	
	19. Magyar külpol. az 1930-as években	12	
	20. Háborús veszteségek	21	
	II. Összesen		45
I. + II. ÖSSZESEN		90	

---

javító tanár

	elért pontszám	programba beírt pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges, kifejtendő feladatok		

---

javító tanár

---

jegyző